

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 25C/84/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119206728
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2020:4119206728.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Luciou Kuzmovou v spore žalobkýň: 1. Ing. V. D., nar. X.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX W., 2. V. F. U., nar. XX.X.XXXX, bytom G. 183, 937 01 Želiezovce, obidve žalobkyne právne zastúpené: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASA s.r.o., IČO: 36 856 282, so sídlom Farská 25, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Nitriansky samosprávny kraj, so sídlom Rázusova 2A, 949 01 Nitra, o zaplatenie sumy 788,72 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi v 1. rade sumu 674,98 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 674,98 eur od 6.12.2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi v 2. rade sumu 113,74 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 113,74 eur od 6.12.2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V časti prevyšujúcich úrokov z omeškania súd žalobu zamietla.

IV. Žalobkyňa v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobkyne sa žalobou doručenou súdu dňa 17.6.2019 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy vo výške 788,72 eur titulom užívania nehnuteľností vo vlastníctve žalobkýň, ako aj náhrady trov konania.

2. V žalobe uviedli, že žalobkyňa v 1. rade je podielová spoluvlastníčka nehnuteľností nachádzajúcich sa kat. úz. Želiezovce, zapísaných Okresným úradom Levice, katastrálny odbor ako parcely registra „E“ v LV č. XXXX - parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 2924 m², parc. č. 3806 orná pôda o výmere 9254 m², parc. č. 3807/1 orná pôda o výmere 9420 m² a parc. č. 3807/4 orná pôda o výmere 1758 m² pod B4 v podiele 396/288000-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 2795 orná pôda o výmere 5405 m² pod B1, 3 v podiele 5/8-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 1809/2 orná pôda o výmere 2931 m², parc. č. 2812 orná pôda o výmere 4249 m² pod B11 v podiele 209/1152-ín a pod B13 v podiele 13/576-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 2825 orná pôda o výmere 4375 m² pod B8 v podiele 47/180-ín a pod B17 v podiele 3/144-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 2829/1 orná pôda o výmere 2240 m², parc. č. 2829/2 orná pôda o výmere 2329 m² pod B4 v podiele 108/288-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 2833 orná pôda o výmere 6269 m² pod B1 v podiele 7/36-ín. Podľa žaloby je žalobkyňa v 2. rade je podielová spoluvlastníčka nehnuteľností nachádzajúcich sa kat. úz. Želiezovce, zapísaných Okresným úradom Levice, katastrálny odbor ako parcely registra „E“ v LV č. XXXX - parc. č. 3805/3 orná pôda o výmere XXXX m² pod B3 v podiele 2993/14400-ín,

v LV č. XXXX - parc. č. 3746 orná pôda o výmere 421 m² pod B1 v podiele 1/2-ica, v LV č. XXXX - parc. č. 2809/2 orná pôda o výmere 2931 m², parc. č. 2812 orná pôda o výmere 4249 m² pod B14 v podiele 13/576-ín, v LV č. XXXX - parc. č. 2825 orná pôda o výmere 4375 m² pod B18 v podiele 3/144-ín. Na uvedených parcelách bola vybudovaná cesta, ktorej vlastníkom je žalovaný. Jedná sa o parcely reg. „C“ parc. č. 5020/1 zastavané plochy a nádvoria o výmere 22042 m² a parc. č. 5022 zastavané plochy a nádvoria o výmere 18492 m². Žalobkyniam je takto bránené uplatňovať ich základné vlastnícke práva tak, ako sú definované v § 123 Občianskeho zákonníka a týmto zároveň na strane žalovaného došlo k získaniu majetkového prospechu, ktorý bol získaný plnením bez právneho dôvodu. Žalobkyne si bezdôvodné obohatenie vyčíslili za obdobie dvoch rokov pred podaním žaloby vychádzajúc zo sumy obvyklého nájomného vo výške 0,15 eur za 1 m² za rok, čo v prípade žalobkyne v 1. rade činí sumu 674,98 eur a v prípade žalobkyne v 2. rade ide o sumu vo výške 113,74 eur. Žalobkyne zároveň žiadajú priznať im z nezaplatených súm úroky z omeškania v sadzbe vo výške 9 % ročne a to počnúc dňom 14.6.2019.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe žiadal žalobu zamietnuť. Uviedol, že cestný majetok nadobudol na základe zákona č. 416/2001 Z. z. a následne na základe delimitačného protokolu. K delimitácii pozemkov pod cestami II. a III. triedy došlo vo februári 2007, keď pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky a v správe Slovenskej správy ciest prešli na žalovaného. Problém zostal s majetkovo nevysporiadanými pozemkami v súkromnom vlastníctve tretích osôb. Na žalovaného povinnosť vyplácať náhrady za pozemky pod cestami II. a III. triedy vo vlastníctve tretích osôb neprešla. Cesty II. a III. triedy slúžia verejnému záujmu a majú celospoločenský charakter a rovnakou mierou slúžia i potrebám žalobkýň. Žalovaný vlastníctvo žalobkýň v 1. a 2. rade tak ako je uvedené v žalobe nespochybňuje a súhlasí tiež s vymedzením cestného pozemku tak, ako bol identifikovaný v znaleckom posudku č. 1/2016 vrátane jeho doplnenia zo dňa 24.11.2017. Podľa žalovaného však žalobkyne nepreukázali, že žalovaný má z užívania pozemkov pod cestou III/1565 majetkový prospech. Žalovaný z užívania stavby žiadny prospech nemá, práve naopak má zákonnú povinnosť sa o tieto cesty starať a udržiavať ich, aby boli bezpečné a zjazdné. Správu a údržbu ciest zabezpečuje žalovaný prostredníctvom Regionálnej správy a údržby ciest Nitra a.s., IČO: 35 960 736, so sídlom Štúrova 147, 949 01 Nitra, na správu a údržbu ciest žalovaný v rámci svojho rozpočtu každoročne schvaľuje finančné prostriedky vo výške 10 mil. eur. Na mieste je podľa žalovaného otázka, kto sa na úkor koho bezdôvodne obohacuje, resp. či daný stav napĺňa skutkové znaky inštitútu bezdôvodného obohatenia. Vo veci je podľa žalovaného potrebné rozhodnúť spravodlivo, s prihliadnutím na všetky vyššie zmieňované skutočnosti.

4. Súd spor prejednal za prítomnosti právnych zástupcov strán sporu a vykonal dokazovanie oboznámením sa s ich prednesmi ako aj oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich obsah súdneho spisu, a to žaloby, vyjadrenia žalovaného k žalobe, vyjadrenia žalobkýň (replika), vyjadrenia žalovaného (duplika) ako aj pripojeného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 8C/46/2012.

5. Právny zástupca žalobkýň na pojednávaní zotrval na písomne podanej žalobe a ďalších vyjadreniach, upresnil, že povinnosť zaplatiť žalovanú sumu žiada za obdobie od 14.6.2017 do 14.6.2019, úrok z omeškania v sadzbe 9 % ročne z dlžnej sumy vyplýva zo zákona z tabuľky a tento žiada priznať od podania žaloby, teda počnúc dňom 14.6.2019.

6. Zástupkyňa žalovaného na pojednávaní zotrvala na obrane prezentovanej v písomných vyjadreniach zo dňa 17.12.2019 a 6.2.2020. Uviedla, že vlastníctvo žalobkýň nespochybňuje, nespochybňuje ani ich právny nárok, ktorý si uplatňujú, ani výšku právneho nároku. Žalovaný si je vedomý toho, že na pozemkoch, ktoré nie sú vo vlastníctve žalovaného je vybudovaná stavba, ktorá je vo vlastníctve žalovaného. Zástupkyňa žalovaného žiadala, aby súd spravodlivo rozhodol a vzal do úvahy tú skutočnosť, že stavba je vo verejnom záujme, je to cestná komunikácia využívaná širokou verejnosťou, nielen Nitrianskym samosprávnym krajom ako žalovaným a aby súd prihliadol i na to, že žalovaný vynakladá nemalé finančné prostriedky nielen na stavbu a údržbu cesty, ale aj príslušného cestného pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobkýň.

7. Z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

8. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcely reg. „E“ parc. č. 3805/2 orná pôda o výmere 2924 m², parc. č. 3806 orná pôda o výmere

9254 m2 a parc. č. 3807/1 orná pôda o výmere 9420 m2 mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedených parciel v podiele 396/28800.

9. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcela reg. „E“ parc. č. 2795 orná pôda o výmere 5405 m2 mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedenej parcely v podiele 1/2.

10. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcely reg. „E“ parc. č. 2809/2 orná pôda o výmere 2931 m2, parc. č. 2812 orná pôda o výmere 4249 m2 súd zistil, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedených parciel pod B11 v podiele 209/1152 a pod B13 v podiele 13/576 a žalobkyňa v 2. rade je pod B14 podielovou spoluvlastníčkou uvedených parciel v podiele 13/576.

11. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcela reg. „E“ parc. č. 2825 orná pôda o výmere 4375 m2 je žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedenej parcely pod B8 v podiele 47/180 a pod B17 v podiele 3/144 a žalobkyňa v 2. rade je podielovou spoluvlastníčkou týchto parciel pod B18 v podiele 3/144.

12. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcely reg. „E“ parc. č. 2829/1 orná pôda o výmere 2240 m2, parc. č. 2829/2 orná pôda o výmere 2329 m2 mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedených parciel v podiele 101/288.

13. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcela reg. „E“ parc. č. 2833 orná pôda o výmere 6269 m2 súd zistil, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou tejto parcely v podiele 7/36.

14. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcela reg. „E“ parc. č. 3805/3 orná pôda o výmere 7578 m2 mal súd preukázané, že žalobkyňa v 1. rade je podielovou spoluvlastníčkou tejto parcely v podiele 2993/14400.

15. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese Levice, obci Želiezovce, katastrálnom území Želiezovce, vedeným Okresným úradom Levice, katastrálny odbor, a to parcela reg. „E“ parc. č. 3746 orná pôda o výmere 421 m2 mal súd preukázané, že žalobkyňa v 2. rade je podielovou spoluvlastníčkou uvedenej parcely v podiele 1/2.

16. Z vyššie uvedených listov vlastníctva vyplýva, že žalobkyne nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam titulom darovacích zmlúv zapísaných pod V-685/2016, V3484/2015, ako aj na základe rozhodnutia č. D 787/93, Dnot 1083/93 zapísanom pod Z - 153/94.

17. V konaní nebolo sporné, že žalovaný je vlastníkom cesty III. triedy č. 1565 postavenej na parcelách nachádzajúcich sa v k.ú. Želiezovce, vedených Okresným úradom Levice, katastrálny odbor ako parcely registra „C“ parc. č. 5022 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 18 492 m2 a parc. č. 5020/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 22 042 m2.

18. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 8C/46/2012 mal súd preukázané, že právna predchodkyňa žalobkyň Zlatica Brányiková, nar. 9.1.1939, bytom Svodov 119, 937 01 Želiezovce sa na tunajšom súde domáhala vydania bezdôvodného obohatenia voči totožnému žalovanému (Nitriansky samosprávny kraj) titulom užívania totožných nehnuteľností, ktoré sú aj predmetom tohto konania, a to za obdobie od 21.12.2009 do 21.4.2016.

19. V súdnom spise tunajšieho súdu sp. zn. 8C/46/2012 je na č. I. 136 znalecký posudok Ing. Yvety Strhanovej č. 1/2016 zo dňa 9.2.2016 a na č.l. 236 je jeho doplnenie zo dňa 24.11.2017, ktorým znalkyňa zistila a stanovila výmeru pozemkov vo vlastníctve žalobkyne v predmetnom konaní pani Zlatice Brányikovej, ktoré na parcelách reg. E v kat. úz. Želiezovce č. 2809/2, 2825, 3805/2, 3806, 3807/1, 3807/4, 3746, 2833, 2829/1, 2829/2, 3805/3, 2795 zaberá cestný pozemok pozostávajúci z cestného telesa a cestného pomocného pozemku.

20. Žalobkyne v tomto konaní sp. zn. 25C/84/2019 poukázali na predmetný znalecký posudok vyhotovený v konaní sp. zn. 8C/46/2012 a tvrdia, že v zmysle znaleckého posudku a jeho doplnenia zaberá cestný pozemok a cestné pomocné pozemky z parcely č. 3805/2 výmeru 7,95 m², z parcely č. 3805/3 výmeru 436,48 m², z parcely č. 3806 výmeru 10,21 m², z parcely č. 3807/1 výmeru 9,71 m², z parcely č. 3807/4 výmeru 5 m², z parcely č. 3746 výmeru 204,50 m, z parcely č. 2795 výmeru 305,62 m², z parcely č. 2809/2 výmeru 53,88 m², z parcely č. 2812 výmeru 63,50 m², z parcely č. 2825 výmeru 443,89 m², z parcely č. 2829/1 výmeru 328,26 m², z parcely č. 2829/2 výmeru 348,50 m² a z parcely č. 2833 výmeru 508,07 m². Vzhľadom na uvedené predstavuje podľa žalobkyň zabratá výmera parciel vo vlastníctve žalobkyne v 1. rade 2 124,80 m² a výmera vo vlastníctve žalobkyne v 2. rade 379,18 m². Pretože výška obvyklého nájmu za ornú pôdu v kat. úz. Želiezovce je 0,15 eur za 1 m² za 1 rok, domáha sa žalobkyňa v 1. rade za dva roky zaplata sumy vo výške 674,98 eur a žalobkyňa v 2. rade zaplata sumy vo výške 113,74 eur poukazujúc na zabratie výmery spolu 379,18 m².

21. Pretože žalovaný predmetné tvrdenia nerozporoval, a to ani v časti výpočtu zabratej plochy parciel žalobkyň, ani v časti vyčíslenia výšky obvyklého nájmu (0,15 eur za 1 m² za 1 rok) a nenamietal ani celkovú sumu bezdôvodného obohatenia žalobkyň, výšku bezdôvodného obohatenia tak považoval súd za preukázanú.

22. Zistený skutkový stav súd právne posúdil v zmysle nižšie citovaných ustanovení platných právnych predpisov:

23. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa ods. 4, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

24. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

25. Podľa § 128 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak.

26. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

27. Podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

28. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

29. Podľa § 451 ods. 2 bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

30. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

31. Podľa § 3d ods. 2 zákona č. 135/1961 o pozemných komunikáciách (ďalej aj ako cestný zákon) cesty II. triedy a III. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez obce sú vo vlastníctve samosprávneho kraja, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Prejazdne úseky ciest II. a III. triedy cez colné priestory sú vo vlastníctve štátu.

32. Podľa § 11 ods. 1 cestného zákona na ochranu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a premávky na nich mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce slúžia cestné ochranné pásma. Pre jednotlivé druhy a kategórie týchto komunikácií určí šírku ochranných pásem vykonávací predpis, a to pri diaľniciach a cestách vyšších tried v rozsahu 50 až 100 metrov od osi príslušného jazdného pásu, pri cestách nižších tried a miestnych komunikáciách 15 až 25 metrov od osi vozovky, nad a pod pozemnou komunikáciou. Cestné ochranné pásmo pre novobudované alebo rekonštruované diaľnice, cesty a miestne komunikácie vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti územného rozhodnutia.

33. Podľa § 13 cestného zákona účelom správy diaľnic, ciest a miestnych komunikácií slúžia pruhy príľahlých pozemkov, ktoré sú v správe správcu komunikácie (pomocné cestné pozemky). Pruhy príľahlých pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve (užívaní) iných právnických osôb alebo fyzických osôb, môžu sa získavať na ten istý účel dohodou s vlastníkmi (užívateľmi) týchto pozemkov, prípadne vyvlastnením. Šírku týchto pruhov určí v medziach vykonávacích predpisov príslušný cestný správny orgán.

34. Podľa § 8 ods. 1 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) - ďalej len ako vyhláška Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb., cestný pozemok tvorí teleso diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a cestné pomocné pozemky. Teleso diaľnic, ciest a miestnych komunikácií je ohraničené zvýšenou obrubou chodníkov, prípadne zelených pásov, vonkajšími hranami cestných alebo záchytných priekop a rigolov, svahov cestných násypov a zárezov alebo vonkajšími hranami päty oporných múrov a tarasov alebo vonkajšími hranami koruny obkladových a zárubných múrov, prípadne vonkajšími hranami zárezov nad týmto múrmi.

35. Podľa § 8 ods. 2 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb. súčasťami diaľnic, ciest a miestnych komunikácií sú najmä mosty (nadcestia), po ktorých je komunikácia vedená, včítane chodníkov na nich, strojové vybavenie sklápacích mostov, ľadolamy, vozovky, priepusty, tunely, oporné, zárubné, obkladové a parapetné múry, tarasy, cestné svahy, cestné pomocné pozemky, priekopy a ostatné povrchové odvodňovacie zariadenia, zábradlia, odrazníky, prievozy, zvädzadlá, pružidlá, smerové stĺpiky, staničníky a medzníky, zásnežky, cestná zeleň, odpočívadlá, odstavné pruhy a plochy pre zastávky hromadnej verejnej dopravy, dopravné značky a zariadenia (s výnimkou svetelných znamení slúžiacich na riadenie dopravy a stanovišť dopravných orgánov), zásobníky a skládky údržbových látok, ochranné zelené pásy, dopravné ostrovčeky a hlásnice. Súčasťami diaľnic, ciest a miestnych komunikácií sú aj ich privádzače a vetvy križovatiek a protihlukové múry a protihlukové valy vyvolané výstavbou komunikácie a pokiaľ sú umiestnené na cestnom pozemku.

36. Podľa § 15 ods. 3 písm. d) vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb. hranicu cestných ochranných pásiem určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy.

37. Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb. cestné pomocné pozemky sú pozdĺž všetkých diaľnic, ciest a miestnych komunikácií I. až III. triedy mimo súvisle zastavaného územia. Cestným pomocným pozemkom môže byť aj iné vymedzené príľahlé územie.

38. Podľa § 17 ods. 3 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb. šírka pruhu cestného pomocného pozemku má byť 60 centimetrov po oboch stranách vonkajšieho okraja telesa diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie; väčšia šírka sa môže určiť, ak je výnimočne potrebná na dôležité účely správy alebo údržby komunikácie a ak sa tým neohrozia záujmy poľnohospodárskej výroby. Hranice cestného pozemku sa osádzajú medzníkmi.

39. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene

a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 66/2009 Z. z.), tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

40. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou podľa tohto zákona sa začína na žiadosť vlastníka stavby. Pri usporiadaní vlastníckych vzťahov k pozemkom podľa tohto zákona sa prihliada na potreby vlastníka stavby.

41. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. ak nemá vlastníka stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

42. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. vlastníka pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

43. Z vykonaného dokazovania mal súd nepochybne preukázané, že vlastníkom cesty III. triedy na parcelách CKN č. 5020/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 22 042 m² a č. 5022 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 18 492 m² je žalovaný. Ďalej mal súd preukázané, že táto stavba cesty je postavená na pozemkoch vo vlastníctve žalobkyň. Vlastnícke právo žalobkyň k predmetným pozemkom vymedzeným v žalobe nie je v tomto konaní sporné. Rovnako nie je sporné, že žalobkyniam ako podielovým spoluvlastníckam pozemkov z ust. § 123 Občianskeho zákonníka vyplýva v rozsahu vymedzenom ich spoluvlastníckym podielom právo predmet ich vlastníctva - pozemky držať (ius possidendi), užívať (ius utendi), požívať ich plody a úžitky (ius fruendi) ich a nakladať s nimi (ius disponendi), pričom tieto práva žalobkyne v plnom rozsahu realizovať nemôžu a nemohli tak činiť ani v období od 14.6.2017 do 14.6.2019, za ktoré žiadajú priznať od žalovaného primeranú náhradu titulom bezdôvodného obohatenia.

44. Žalovaný v priebehu konania na svoju obranu zdôrazňoval, že na jeho strane nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie, pretože nadobudnutím vlastníckeho práva k cestnému pozemku mu vznikla predovšetkým povinnosť tento pozemok udržiavať, do údržby cestného pozemku žalobca investuje každoročne nie zanedbateľné finančné čiastky, preto nemožno uvažovať o tom, že žalovaný sa na úkor žalobkyň bezdôvodne obohacuje.

45. Bolo úlohou súdu v tomto konaní posúdiť, či na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie vzniklo a zároveň posúdiť, či je spravodlivé vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného požadovať.

46. Je potrebné uviesť, že medze výkonu vlastníckeho práva vrátane podmienok odňatia alebo obmedzenia vlastníckeho práva sú stanovené vo viacerých právnych predpisoch, pretože súčasná spoločnosť sa bez takýchto obmedzení nezaobíde. V jednotlivých právnych predpisoch sú stanovené hmotnoprávne podmienky, za ktorých je možné vlastnícke právo obmedziť, prípadne môže dôjsť k vyvlastneniu na konkrétne účely (napr. stavby ciest, železníc, letísk, banské stavby a dobývacie priestory, stavby pre obranu štátu, vodné stavby, protipovodňové úpravy a pod.). Jednotlivé obmedzenia výkonu vlastníckeho práva spravidla spočívajú v povinnosti vlastníka niečoho sa zdržať alebo niečo strpieť, poprípade aj niečo konať. Základné podmienky núteného obmedzenia vlastníckeho práva a v poslednom rade i odňatia vlastníckeho práva (vyvlastnenia) sú zakotvené priamo v Ústave Slovenskej republiky a následne i v Občianskom zákonníku. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky k vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva možno prikočiť iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Už v základnom zákone Slovenskej republiky

(Ústava SR) je tak v čl. 20 ods. 4 vyjadrená idea, v zmysle ktorej je v prípade núteného obmedzenia, či odňatia vlastníckeho práva potrebné vlastníka kompenzovať primeranou náhradou.

47. Žalovaný nadobudol vlastnícke právo k spornej ceste III. triedy na pozemkoch žalobkýň na základe zákona č. 416/2001 Z. z. a na základe delimitačného protokolu. Pri delimitácii majetku tak prešla do vlastníctva žalovaného cesta, ktorá stojí na majetkovo nevysporiadanom pozemku. V Slovenskej republike sa nejedná o ojedinelý prípad. S účinnosťou od 1.7.2009 bol prijatý zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom vysporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe tohto zákona môže obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom, poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok musí byť v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, a musí byť v tom istom katastrálnom území. Ak sa neuplatní tento postup, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav.

48. Zákon č. 66/2009 Z. z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasťou na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady. Z uvedeného je zrejmé, že zákon č. 66/2009 Z. z. vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k zaťaženým pozemkom nedáva a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľa pozemku.

49. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že už právna predchodkyňa žalobkýň pani Zlatica Brányiková mala záujem, aby si žalovaný vlastnícke vzťahy k pozemkom pod cestou vysporiadal. Z odpovede žalovaného na výzvu na usporiadanie vlastníckych vzťahov adresovanú predchádzajúcou vlastníčkou nehnuteľností pani Zlaticou Brányikovou žalovanému zo dňa 10.10.2010 (č. I. 7 pripojeného spisu OS Nitra 8C/46/2012) súd zistil, že žalovaný v uvedenej odpovedi potvrdil, že dňa 22.3.2010 mu predchodkyňa žalobkýň doručila „Opätovnú výzvu na riešenie nájomnej zmluvy v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z.“ a dňa 1.10.2010 bolo žalovanému doručené podanie označené ako „Sťažnosť“ za ignorovanie odpovede na výzvu zo dňa 17.3.2010 ohľadne doriešenia nájomnej zmluvy pod cestami II a III. triedy v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. Žalovaný informoval pani Zlaticu Brányikovú o tom, že v k. ú. Želiezovce nedisponuje náhradným pozemkom v primeranej bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním. Žalovaný zároveň informoval pani Zlaticu Brányikovú, že ani žalovaný ani Mesto Želiezovce nedisponujú finančnými prostriedkami na uskutočnenie konania pozemkových úprav, preto oslovili dňa 3.7.2009 Obvodný pozemkový úrad v Leviciach so žiadosťou o spoluprácu. Vlastníka pozemku žalovaný žiadal strieť daný právny stav, pokiaľ nepríde k jeho náprave v spolupráci s Obvodným pozemkovým úradom v Leviciach.

50. V konaní nebolo sporné, že žalobkyne sú vo výkone ich vlastníckeho práva dlhodobo obmedzené, so žalovaným sa na podmienkach užívania pozemkov nedohodli, nebol im nebol ponúknutý ani náhradný pozemok, za ktorý by pozemky nachádzajúce sa pod cestami zamenili. Žalobkyne sa tak ocitli v situácii, kedy síce sú evidované ako vlastníčky sporných parciel, svedčí im i zápis v katastri nehnuteľností, de facto však svoje vlastnícke právo realizovať nemôžu. Pokiaľ žalovaný v priebehu konania argumentoval potrebou spravodlivo rozhodnúť tento spor, za spravodlivé riešenie považuje súd práve kompenzáciu žalobkýň a priznanie žalovaných súm, ktoré súd považuje za primeranú satisfakciu za obmedzenia ich vlastníckych práv, ktoré musia znášať. Žalobkyne sa voči žalovanému domáhali zaplata náhrady za obmedzenie ich vlastníckych práv s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

51. Bezdôvodné obohatenie je v Občianskom zákonníku konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu.

Ustanovenie § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka obsahuje exemplifikatívny výpočet jednotlivých skutkových podstatáť bezdôvodného obohatenia.

52. Plnenie bez právneho dôvodu je jednou zo skutkových podstatáť bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v tom, že medzi zúčastnenými osobami chýba právny vzťah, ktorý by zakladal právny nárok na predmetné plnenie. O obohatenie ide len vtedy, ak takýmto plnením dostal majetkovú hodnotu ten, komu bolo plnené, takže v jeho majetku došlo buď k zvýšeniu aktív alebo k zníženiu pasív, prípadne sa jeho majetkový stav nezmenšil, hoci by sa tak za bežných okolností stalo. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzej veci bez zmluvy o nájme, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. V takomto prípade vzniká prospech tomu, kto realizuje užívateľské oprávnenie bez toho, aby sa jeho majetkový prospech zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom, ktorý zakladá právo vec užívať. Takýto užívateľ samozrejme nie je schopný spotrebované plnenie v podobe výkonu práva užívania cudzej veci vrátiť a je preto povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou formou. Majetkovým vyjadrením tohto prospechu je finančná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase na užívanie veci, spravidla formou nájmu a ktorú by nájomca bol povinný plniť podľa platnej nájmovej zmluvy.

53. V prejednávacom prípade spočíva bezdôvodné obohatenie žalovaného v tom, že jeho stavba je postavená na pozemku iného vlastníka (žalobkyňa). Zastavaný pozemok vo vlastníctve žalobkyňa je užívaný už tým, že na ňom je postavená stavba a podľa názoru súdu je bez významu, či žalovaný stavbu užíva sám alebo umožňuje jej užívanie tretím osobám (hoci aj vo verejnom záujme). Pokiaľ žalovaný v priebehu konania argumentoval, že využívanie pozemkov pod cestou mu neprináša nijaký zisk, ale naopak, za ich udržiavanie mu vznikajú ešte ďalšie náklady, je potrebné uviesť, že žalovaný takýmto spôsobom napriňa svoju zákonnú pôsobnosť, ktorou je predovšetkým starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov (§ 4 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov - zákon o samosprávnych krajoch). Žalovaný ako vlastník a zároveň správca ciest II. a III. triedy takto plní i povinnosti vymedzené zákonom č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon).

54. Podľa § 150 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

55. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

56. Žalobkyňa v 1. rade v podanej žalobe vyčíslila bezdôvodné obohatenie za užívanie parciel v jej vlastníctve žalovaným v období od 14.6.2017 do 14.6.2019 sumou vo výške 674,98 eur, žalobkyňa v 2. rade sa rovnaké žalované obdobie dožadovala zaplata sumy bezdôvodného obohatenia titulom užívania parciel v jej vlastníctve vo výške 113,74 eur. Žalovaný toto vyčíslenie nespochybnil, dokonca potvrdil, že prislúchajúce výmery k častiam pozemkov žalobkyňa, ktoré tvoria cestný pozemok, boli zadanované. Žalovaný nenamietal ani výšku obvyklého nájmu ornej pôdy v porovnateľnej lokalite, ktorá je podľa žalobkyňa 0,15 eur za 1 m² za 1 rok.

57. Pretože súd dospel k záveru, že žalobkyniam nárok na zaplata bezdôvodného obohatenia nepochybne patrí a zároveň výška bezdôvodného obohatenia v konaní nebola sporná, súd žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 674,98 eur a žalobkyni v 2. rade sumu vo výške 113,74 eur tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

58. Podľa § 517 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškani.

59. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškani s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

60. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013 výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

61. Žalobkyne sa voči žalovanému domáhali tiež nároku na zaplatenie úrokov z omeškania, ktoré žiadali priznať v sadzbe vo výške 9 % ročne počnúc dňom 14.6.2019, t. j. dňom odoslania žaloby až do zaplatenia. Na pojednávaní právny zástupca žalobkýň uviedol, že žiada priznať zákonné úroky z omeškania podľa tabuľky počnúc dňom podania žaloby na súd, t. j. dňom 14.6.2019. Počiatok omeškania, a teda okamih, od ktorého žalobkyne žiadali nárok na zaplatenie úrokov z omeškania priznať, žalobkyne v žalobe bližšie nekonkretizovali. Žalobkyne v konaní nepredložili žiadny dokument, ktorým by žalovaného pred podaním žaloby vyzvali k úhrade žalovanej sumy a ktorým by zároveň určili, dokedy je žalovaný povinný ich nároky uspokojiť. V súlade s ustanovením § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Podľa názoru súdu v posudzovanom prípade splatnosť nároku nastala prvý deň po tom, čo bol žalovaný vyzvaný na plnenie. Pokiaľ žalobkyne pred podaním žaloby na súd žalovaného k plneniu nevyzvali, povinnosť plniť žalovanému vzniká odo dňa nasledujúceho po dni, kedy bola žalovanému žaloba doručená. Žalovanému bola žaloba doručená dňa 4.12.2019 (vyplýva z doručky k č. I. 48 súdneho spisu), povinnosť žalovaného nárok žalobkýň uspokojiť mu vznikla dňa 5.12.2019. Žalovaný tento nárok neuspokojil, preto sa dňom nasledujúcim, teda dňom 6.12.2019 dostal do omeškania a žalobkyniam vznikol nárok na zaplatenie úroku z omeškania.

62. Žalobkyne žiadali priznať nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v zákonnej sadzbe. Vyššie citované ustanovenie § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom od 1.2.2013 pri vyčíslení úrokov z omeškania odkazuje na základnú úrokovú sadzbu Európskej centrálnej banky. Z historického časového rastu sadzieb ECB zverejneného na webovom portáli Národnej banky Slovenska súd zistil, že zákonná úroková sadzba platná k prvému dňu omeškania žalovaného s plnením dlhu je 5 %.

63. Vzhľadom na uvedené súd žalobkyni v 1. rade nárok na zaplatenie úrokov z omeškania zo sumy 674,98 eur a žalobkyni v 2. rade nárok na zaplatenie úrokov z omeškania zo sumy 113,74 eur priznal v sadzbe vo výške 5 % ročne, počnúc dňom 6.12.2019 do zaplatenia a v časti prevyšujúcich úrokov z omeškania súd žalobu zamietol.

64. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyne boli v konaní úspešné v celom rozsahu žalovanej istiny a zatiaľ čo žalovaný nedosiahol žiadny materiálne merateľný úspech, súd priznal žalobkyniam voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %).

65. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere,

že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.